Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

Всі спроби вижити ціною зради істини переходять у самознищення.
Євген Яценко

№ 45 (307)
2 грудня
2010 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Гол. редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * Наші реквізити: Р/р 2600630015124 в Укрсоцбанку МФО 336019, код 04929075. * За зміст та достовірність інформації у рекламі відповідальність несе рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідальність несе автор * Редакція застерігає за собою право редагувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

ПРИЄДНУЙТЕСЬ!

ДОРОГІ ПРОСВІТЯНИ!

Турбота про майбутнє Української Нації спонукає нас привернути увагу свідомого громадянства до найпосутнішого в долі народу й кожної людини – до української родини.

Сини і доньки України ростуть у родинах. Саме родини дають Україні й світові як сильних і дієздатних свідомих патріотів, так і нікчем, як героїв, так і зрадників. Доля України зростає в родині. Ось чому наші вороги нищили, та й нині руйнують, українську родину.

Нинішня родина не може успішно виконувати свою суспільну функцію. Її стан загрожує національній безпеці. Як бачимо, покладатися лише на державу в цій надважливій справі не можна. Тому ми хочемо запропонувати просвітянам взяти турботу про родину на себе. У нинішньому числі «Галицької Просвіти» надрукована програма «Нова українська родина». Плануємо обговорити її на розширеному засіданні Ради ОО ВУТ «Просвіта» 12 грудня ц. р. Просимо підготувати свої пропозиції для доповнень і вдосконалення Програми, організації праці для її реалізації.

Голова ОО ВУТ «Просвіта» Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ
Автор Програми «Нова українська родина» Дмитро ЗАХАРУК

Чит. 3 стор.

8 ГРУДНЯ – ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ «ПРОСВІТИ»

Блажен, хто сіє у народі
Зерно «Просвіти» на землі,
Зерно любові, миру, згоди
В громаді, в хаті і в сім'ї.

ЗАПРОШУЄМО

12 ГРУДНЯ
на святкові урочистості
з нагоди 142-ої річниці заснування «Просвіти» – найдавнішої з українських громадських організацій.

У ПРОГРАМІ:

11.00–13.00 • **Засідання Ради і Правління обласного об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка.**
13.00–14.00 • **Огляд тематичної виставки.**
14.00–16.30 • **«Гімн «Просвіти» виконує народна чоловіча хорова капела ОНД «Просвіта» «Червона калина».**
• **Святкове вітання голови обласної «Просвіти» Степана Волковецького.**
• **Покладання квітів до пам'ятника першого голови «Просвіти» Євгена Желехівського.**
• **Нагородження активістів «Просвіти».**
• **Слово голови «Молодої Просвіти» Євгенії Бардяк.**
• **«Оду «Просвіті» виконують вихованці Клубу обдарованих дітей.**
• **Урочистий прийом у члени «Молодої Просвіти»**
• **Театральна постановка «Український каламбур» за участю молодих просвітян Галицької академії і Коледжу бізнесу та інформатики (кер. – Н. Гаріджук).**

«ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА» – ДЛЯ КОЖНОГО ОСВІТА

ШАНОВНІ КРАЯНИ! ДОРОГІ ПРОСВІТЯНИ!

Триває передплата на газету «ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА».

Вона й надалі працюватиме на національно-просвітянську ідею, для реалізації тих сподівань, на які чекає українство.

І для того, щоб мати надійного провідника у сучасності і в майбутнє, передплатіть «ГАЛИЦЬКУ ПРОСВІТУ».

ВАРТІСТЬ ПЕРЕДПЛАТИ :
на місяць – 3,38 грн., на три місяці – 10,14 грн.,
на півроку – 20,28 грн., на рік – 40,56 грн.

ІНТЕРВ'Ю З ПРИВОДУ

СТЕПАН ВОЛКОВЕЦЬКИЙ: РЕФЕРЕНДУМ – ВІКОПОМНА ВІХА

19 літ тому, 1 грудня 1991 року, відбувся Всеукраїнський референдум, який підтвердив волю українського народу до незалежності, будівництва своєї Української Соборної Самостійної Держави. Одним із учасників тих подій, був тодішній депутат Верховної Ради голова ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ. З ним наша розмова.

– Пане Степане, майже два десятиріччя – це вже історія. Як виникла ідея проведення Всеукраїнського референдуму?

– Як відомо, ініціатором проголошення Акту незалежності, як і Декларації про державний суверенітет України, була опозиція у Верховній Раді – Народна Рада, яка складалася з представників національно-демократичних сил. Добре пам'ятаю наші дискусії після проголошення незалежності про необхідність проведення Всеукраїнського референдуму. Одні були «за», а інші цю ідею не підтримували. Автором її був академік Ігор Юхновський, який аґументовано доводив необхідність усенародного схвалення Акту проголошення незалежності, що остаточно мав закріпити (і юридично, і у свідомості людей) факт постання незалежної української держави. Що є дуже важливо з огляду кількасотлітньої бездержавності України. Але були й інші думки, були певні пересторороги щодо того, що референдум може принести і неґативний результат, що східні, південні реґіони можуть проголосувати інакше, що було б серйозним ударом і поставило б під сумнів Акт проголошення незалежності…

– Але знаємо, що перемогла позиція Ігоря Юхновського.

– Так, спочатку в Народній Раді, а потім і в цілій Верховній Раді України. Задля реалізації ідеї була створена Тимчасова комісія Верховної Ради з питань проведення Всеукраїнського референдуму, яку очолив тодішній перший заступник голови Верховної Ради Іван Плющ, а його першим заступником обрали мене.

Основним завданням нашої комісії було інформаційне забезпечення акції, доведення до широкої громадськості правди і розуміння необхідності й важливості власної державності, інформування про ресурси й можливості України як самостійної світової потуги і повноправного суб'єкта міжнародного права. Йшлося й про економічне, політичне, соціальне забезпечення самостійного існування. Інформаційна мета – переконати людей, що лише державність може забезпечити майбутнє нації. Був підготовлений широкий матеріал, який переконливо доводив, що ресурсна й економічна база України є значною, а історичний процес розвитку суспільства вимагає цілковитої незалежності. І що лише в цьому випадку можна розраховувати на прогрес і європейський рівень життя… Це було потрібно, бо події відбувалися в умовах функціонування комуністичного режиму з його пропаґандою, яка і думки про незалежність не допускала. А ще чинився шалений тиск Москви…

При цьому використовувалися абсолютно абсурдні твердження, що Україна неспроможна існувати як окремий економічний суб'єкт. І незалежність – це розрив живих зв'язків, це «рєзать по жівому», так звану «вєчную дружбу мєжду братскімі народамі» і тому подібне.

– Але комісія напевно була і штабом, і центром збирання інформації, оцінки ситуації…

– Безперечно, після створення Тимчасової комісії за дорученням Івана Степановича було скликане засідання, в якому взяли участь керівники міністерств і відомств, науковці, лідери основних громадських організацій.

Чит. 2 стор.

ЗУСТРІЧ

А МИ ТУЮ ПРАЦЮ ЗВЕРШИМО!

В обласній організації Народного Комітету захисту України відбулася зустріч представників і активу з головою НКЗУ Дмитром Павличком та його заступником Михайлом Ратушним.

Відкриваючи її, керівник Івано-Франківської обласної організації Степан Волковецький нагадав, що Комітет був створений задля консолідації національно-демократичних сил для спротиву антиукраїнському режиму, який працює на чужі, російські, інтереси. Маємо зрозуміти, що українську політику де-факто розвернули в азійському напрямку, що перекреслює майбутнє нашої європейської інтеґрації. Режим будує «нову країну». Але це не Україна, а ще одна Росія з російською мовою, окупованим інформаційним простором, підпорядкованою Москві економікою… Розуміння цієї загрози і спонукає нас до дії, до мобілізації громадськості, наголосив С. Волковецький.

Дмитро Захарук і Михайло Ратушний підкреслили, що Комітет постав після Харківських угод як структура, яка об'єднала політичні й громадські організації для спротиву антиукраїнським діям і політиці режиму. А що вони такі, свідчить протест підприємців проти урядового Податкового Кодексу, який нищить середній клас. Щоправда, критично оцінили співпрацю учасників НКЗУ під час виборчої кампанії. Бо неузгодженість дій часом породжувала протистояння кандидатів однієї політичної спрямованості. Промовці наголосили, що настав час узгодження кроків і дій. Іншого не дано.

– Ситуація в Україні нагадує давньогрецьку леґенду про Сізіфа, який викочував величезний камінь на гору, а він знову і знову скочувався вниз, – розмірковував Дмитро Павличко. – У 1991 році ми той камінь таки підняли на гору, а він – скотився… І тоді вибухнув Майдан. І знову камінь на горі. Але не втримали. Противсіхи нас заколисали, а радше переконали, що Я і Ю – одне і те ж. І кинули. І тепер знову нам перти той камінь на гору. Тож маємо зробити висновки, взяти історичний урок. І лише узгодження дій принесе успіх.

Гість подякував патріотичній позиції прикарпатців, які були й залишаються заспівувачами всіх українських націєзахисних справ. Д. Павличко відповів на запитання учасників зустрічі.

Богдан ВІВЧАР

АКЦІЇ

НЕ ЗГАСНЕ ПАМ'ЯТІ СВІЧА

Минулої суботи в День пам'яті жертв голодомору і політичних репресій івановранківці вшанували всіх убієнних комуністичним терором.

На Вічевому майдані зібрались сотні городян із запаленими свічками. Із них вони виклали символічний Хрест Пам'яті, світло від якого линуло у засвіти, зігріваючи душі мільйонів українців, які загинули в страшних муках від штучно й свідомо влаштованого імперського комуністичного геноциду голодом і політичними репресіями.

– Неспростовні архівні документи, численні дослідження, спогади очевидців і однозначні висновки авторитетних науковців переконливо засвідчують, що злочин Москви проти української нації має всі ознаки геноциду, наголосив на вічу голова обласної ради Олександр Сич. – І спроби деяких фальсифікаторів історії, політичних маріонеток Кремля заперечити цю істину не мають під собою іншого підґрунтя, окрім приховання злочинів сталінського тоталітаризму і позбавлення українців національної пам'яті, знищення національної ідентичності, затирання генетичного коду й паралізування волі до спротиву нинішньому режиму…

Інші промовці нагадали, що Верховна Рада ухвалила закон про голодомор, у якому він визнаний геноцидом. Таким трагедію 1932–1933 років визнали десятки країн у рамках акцій «Незгасима свічка» та «Не дамо загасити свічу пам'яті!» А тим часом існуючий режим вилучає тему голодомору зі шкільних підручників історії, факт геноциду заперечує і сам Янукович. Тієї ж суботи посол України в Росії Єльченко теж говорив не про українську трагедію 1932–1933 років, а про спільну біду всіх народів тодішнього СРСР…

Отож українцям потрібно відстоювати історичну правду і справедливість. Адже злочини проти людства терміну давності не мають. Не допустімо фальшування історії.

По закінченні віча його учасники пройшли до Меморіального скверу, де священики різних конфесій відслужили поминальну панахиду. А у вікнах прикарпатців того скорботного дня горіли свічки в пам'ять жертв геноциду.

Теодор ДРОВНИЧ

ІНТЕРВ'Ю З ПРИВОДУ

СТЕПАН ВОЛКОВЕЦЬКИЙ:
РЕФЕРЕНДУМ – ВІКОПОМНА ВІХА

(Закінчення. Поч. на 1 стор.)

Головував на ньому Іван Плющ. Він виступив і націлив присутніх, які фактично представляли керівництво України, на активну участь у референдумі й необхідність досягнення позитивного результату. Я говорив про потребу ознайомлення громадськості з матеріалами, які ми підготували, про обов'язок кожного керівника сприяти вільному й усвідомленому волевиявленню громадян. Домовились і про технологію нашої роботи, яка передбачала залучення до процесу всіх державних структур і контроль за цією роботою. Власне, контроль був покладений на мене, оскільки Плющ як перший заступник голови Верховної Ради був постійно зайнятий іншими справами. Тоді Іван Степанович сказав мені: «Ти маєш дуже великі повноваження, сідай у цьому великому кабінеті (який надали у Верховній Раді, з багатьма телефонами – авт.) і керуй. Знай, що ти відповідаєш за все. Звертайся до всіх – міністрів, керівників усіх рівнів, вимагай роботи. Словом, дій!»

– У той відповідальний момент Ви були мотором такої відповідальної загальнонаціональної, загальнодержавної справи…

– Справді, кілька тижнів я мав дуже великі повноваження. Мені доповідали міністри, а деякі приходили особисто. Дуже акуратно, пригадую, доповідав про роботу в наукових установах з підготовки референдуму президент Академії наук Борис Євгенович Патон. Тоді вперше я відчув, яка велика потуга в державної машини. На щастя, тоді ця потуга працювала на українську незалежність, хоча тоді ще не всі її розуміли і сприймали по-різному. Але це тема іншої розмови.

Ми одразу вийшли на перший канал українського телебачення разом з Іваном Драчем і ректором Київського політехнічного інституту Петром Таланчуком. З часом ніхто не рахувався, працювали ми з ранку до пізньої ночі. Мені доповіли, що в східних областях і на півдні наших представників не допускають у трудові колективи. І з'явилася ідея видавати нашим аґітаторам посвідчення за підписом Івана Плюща, як представникам Тимчасової комісії Верховної Ради з питань референдуму. Я дав вказівку виготовити відповідні документи, а щоб не турбувати заступника голови Верховної Ради, підписував їх за нього. Посвідчень видали багато, особливо рухівцям, які з західних областей їхали на Донбас, у Крим. І якось з цього приводу мав конфлікт з Іваном Степановичем. Як тепер пригадую, лунає різкий телефонний дзвінок по урядовому телефону. Дуже сердитим голосом Іван Степанович запитує: «Що ти, понімаєш, там виробляєш? Мені телефонує голова Донецької облради й обурюється, що з посвідченнями представників комісії за моїм підписом аґітують за Чорновола як кандидата у Президенти. Степане Васильовичу, ти мене сильно підставляєш…»

Він мав рацію, бо аґітували і за референдум, і за кандидатів від національно-демократичних сил, але ці посвідчення зіграли позитивну роль, люди більше дізналися і про можливості України, і про необхідність підтримати Акт проголошення незалежності України.

– І результат був справді вражаючим для всіх.

– Нагородою для нас стало те, що більш як 90 відсотків громадян України підтвердили Акт проголошення незалежності. Не було жодного реґіону, включаючи й Крим, в якому не було б більшості, що висловилася за незалежну Україну. Це була справді велика перемога української національної ідеї. Уже 2 грудня Польща й Канада офіційно визнали Україну як незалежну державу. Це був початок тріумфального виходу України на світову арену. З цим я і сьогодні можу привітати всіх українців…

Розмовляв Богдан ВІВЧАР

ДІЯЧІ «ПРОСВІТИ»

ДІЛИВ ДОЛЮ З НАРОДОМ

5 грудня 2010 р. – 130 років від дня народження Михайла Ганушевського

Михайло ГАНУШЕВСЬКИЙ (05.12.1880, с. Суховоля Львівської обл. – 09.02.1962, с. Угорники Івано-Франківської обл.) – священик, відомий церковний і громадський діяч Івано-Франківщини, син селянина. Студіюючи теологію, одночасно вивчав філософію і право у Львівському університеті. Брав участь в акції українського студентства за відкриття українського університету в 1901 р. й тому покинув Львів і продовжував студії у Віденському університеті.

В 1905 р. митрополит Андрей Шептицький висвятив його на священика і призначив своїм капеланом. Через рік одержав парафію в Гошеві на Долинщині. У селах Долинщини він засновує українські кооперативи, читальні «Просвіти», а при церквах – братства тверезості. У 1911 р. о. М. Ганушевський стає парохом с. Микуличин Надвірнянського повіту.

У 1913 р. він отримує парафії в Дорі і Яремчі, де пробув до 1927 р. як надвірнянський декан, продовжує організовувати по селах товариства «Просвіта», споживчі та кредиторські кооперативи.

На початку Першої світової війни о. Ганушевський одержав від цісаря Йосифа найвищу нагороду – Золотий хрест заслуги за хоробрість з короною за громадську та культурно-освітню діяльність. У час Першої світової війни о. М. Ганушевський через кооперацію вів обмінну торгівлю з Поділлям, відправляв вагонами будівельні матеріали й одержував продукти харчування, чим рятував від голодування населення.

В 1916 р. о. Ганушевський зріднею тимчасово перебував у Долині, де працював катехитом у гімназії.

Отець М. Ганушевський в листопаді 1918 р. в Дорі зорганізував «Гуцульську сотню», з допомогою якої були поставлені барикади на залізничній лінії, де затримували й роззброювали мадярські військові ешелони, які поверталися в Угорщину, а також конфісковували награбоване ними майно. Всі конфісковані цінності о. Михайло відправляв у розпорядження уряду ЗУНР у Станиславові. Маючи в розпорядженні поїзд, який складався з локомотива і кількох вагонів, розвозили паливо й інші потрібні для молодої Української держави матеріали.

За роки польської окупації о. М. Ганушевський відновлював кооперативи, кредитівки, читальні «Просвіти» і братства тверезості, які пізніше були перейменовані на товариство «Відродження». Для реґулювання цін за працю робітників у деревному промислі о. М. Ганушевський заклав спілку «Бутин». Великою допомогою в суспільній праці о. М. Ганушевського була його дружина Ірина з Горникевичів, яка, крім виконання обов'язків бататодітної матері, гуртувала біля себе сільських жінок, давала різні поради у вихованні дітей і лікуванні хворих.

В 1927 р. о. М. Ганушевський став парохом сіл Угорники й Микитинці, що біля Станиславова, де виконував обов'язки декана, радника і референта Станиславівської єпископської консисторії. Одночасно продовжував громадсько-корисну працю в Станиславові, очоливши наглядову раду окружного Союзу кооперативів, наглядову раду відділу «Маслосоюзу» та окружне товариство «Відродження», був опікуном «Пласту».

У 1928 р. о. М. Ганушевський став депутатом від УНДО до Варшавського сейму. Він очолював комісію виплати військової пенсії колишнім січовим стрільцям.

За прикладом діяльності батька й матері (вона організувала й очолила в Угорниках гурток «Союз українок»), їхні старші діти Теофіл, Богдан, Степан, Тарас та Ірина, а згодом і наймолодші доньки Марта й Оксана брали участь у всіх ділянках культурно-освітнього життя.

У 1941 р. сім'я Ганушевських пережила велику трагедію: відступаючи перед приходом німців, енкаведисти замордували одного із старших синів – Теофіла. А в 1941 р. ґестапо заарештувало о. М. Ганушевського й кинуло в Краківську тюрму, звинувачуючи в допомозі українському підпіллю, звідки з допомогою українських адвокатів він через кілька місяців був звільнений. Отець Михайло повертається з сім'єю в Угорники.

Перед закінченням Другої світової війни о. М. Ганушевський не скористався дозволом єпископа Григорія Хомишина виїхати за кордон. Він залишається ділити свою долю з долею своїх парафіян. У березні 1950 р. як грекокатолицький священик був засланий в Хабаровський край, звідки 1956 р. повернувся незламний духом на рідну землю, де і спочив 9 лютого 1962 р. Похований на кладовищі в Угорниках.

Петро АРСЕНИЧ,
заступник голови
ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка

ПРАВДА ПРО КРИВДУ, ДОБРО І ВІРУ

ЖИВУ ЗАВДЯКИ УПА

(Закінчення. Поч. у № 44)

Двірник нашого будинку був поляк. Він зауважив, що до нас заходить багато людей, і почав слідкувати за ними. Якось вибалакалася переді мною його жінка, кажучи, що на нас сусіди мають око. Я розповіла про те Олі, й тоді візити до нас дещо припинилися.

Але ми були вже підозрілі. Я відчувала, що одного дня нас арештують (можливо, була це психоза), нова хвиля нервового страху опанувала мене. Я рішила записатися на працю до Німеччини, мені здавалося, що там безпечніше. Про цей свій плян я розповіла Олі. Вона відраджувала мене їхати, та я настоювала, мотивуючи тим, що мені іншого виходу немає. Тоді вона запропонувала мені вступити в ряди Української Повстанської Армії. Пропозиція Олі видалась мені спасенням і я прийняла її з великою радістю. Вся моя істота була наелектризована ненавистю й жадобою помсти до ворога. А де ж найкраще могла я помститися, як не там? Було це 7 листопада 1943 р.

– Як ти представила мене, Олю, як українку, чи як жидівку? – питала я, ідучи полевою доріжкою в сторону сіножатей біля лісу.

– Будь спокійна, вони про тебе все знають і між ними можеш бути тим, ким ти є. Вони не ділять людей на раси, тільки на чесних і нечесних.

Я пішла з полегшею, слова Олі підбадьорили мене. І того дня стала я членом геройської УПА.

До липня 1944 р. переховувалися ми в лісистих околицях біля Львова. Там перейшла я 6-місячний санітарний курс, який провадило двоє лікарів-жидів і один українець. У нашій групі нарахувала я тоді 12 жидів, з цього – 8 лікарів.

Коли в липні 1944 р. большевики знову повернулися на Західню Україну, я дістала наказ піти в містечко Р. (Рожнятів – ред.) і працювати в місцевій міліції. Вісім місяців працювала я як секретарка начальника міліції. Начальник був жид, комуніст, завзятий партієць. Я удавала перед ним симпатичку комунізму. Вигадуючи різні історії про життя в «ґетто», я називала большевиків моїми визволителями тощо. Начальник симпатизував мені, навіть робив мені подружні пропозиції. Я удавала закохану, і йому здавалося, що відносини між мною і ним щирі, приязні. Тим часом я була у постійному зв'язку з повстанцями. Я інформувала їх про все важливе, що вдалося мені підхопити в міліції.

Але одного дня на умовленому місці зі зв'язковим мене застукав сам начальник. Він зв'язкового важко поранив і, думаючи, що вбив, залишив на місці, а мене повіз у тюрму! Тимчасом зв'язковий, очунявши, рештками сил доповз до своїх і розповів про арешт.

Я сиділа в місцевій тюрмі, яку зроблено з колишніх касарень. Тюрма була заповнена переважно селянами, і то старшого віку. Вся молодь була в УПА. Протягом п'яти тижнів мене допитували 15 разів. Мене мучили й били. В мене на тілі досі знаки – наглядні свідки тих катувань. Я увесь час мовчала, ні словом не відзивалася, й мене почали досліджувати якимсь жахливим апаратом, чи я часом не оніміла. Я не могла видержати болю і крикнула. Моєю одинокою відповіддю на всі допити були зойки і стогін. А все ж таки одного дня відбувся суд і там почула я ніби мої зізнання. Мене присудили на смерть, і цей вирок я прийняла з полегшею. Мене дали у камеру смертників. Нас було 24 в кімнатці, яка з трудом могла помістити 12 осіб. Між засудженими була 70-літня бабуся і 12-літня дівчинка. Останню засудили за те, що пасла корову під лісом, ніби на те, щоб повстанцям доставляти молоко.

Кожній із засуджених приписували обвинувачення, яке було абсурдом. Коли в коридорах погасили світло, жінки вирішили всю ніч провести на молитві, щоб гідно вранці зустріти смерть. Стара бабуся зняла з грудей гарний хрестик, на якому блищало срібне знам'я Розп'ятого Христа. Всі по черзі цілували хрест, а тоді почали шептати молитви. Я молилася з усіма, щиро. Вправді релігія моїх батьків учить, що Христос не є Бог, тільки великий пророк, але цієї ночі я переконалася, що Христос – Єдиний Всемогучий Бог. Не знаю, скільки часу пройшло нам на молитві, як раптом почули ми стріли й метушню на коридорах. Стрілянина змагалася, ми не знали, що сталося, але якась надія вступила в наші серця. За деякий час двері нашої камери відчинилися, а в них стали хлопці, яких я знала з лісу. Тоді містечко Р. було чотири дні в руках повстанців.

Від дня звільнення з тюрми життя моє тісно пов'язане з життям повстанців. Я переходила з ними з одного місця в друге, коли діставала наказ. Наша група складалась з 70-ти вояків, лікарів, трьох медсестер і ще чотирьох жінок. Влітку 1945 р. перейшли ми в Карпати, де злучились із двома іншими групами. Спочатку в гори большевики не заходили, й ми жили деякий час спокійно. Але вже пізньою осінню почалися щораз частіші бої, і тоді наш шпиталь поповнився і праці в ньому було дуже багато.

Одного дня, було це 7 січня 1946 року, в саме українське Різдво, оточили нас большевики потрійним перстенем. Рятунку не було. Командир дав кожному з нас ручну ґранату, щоб вбили себе в останній хвилині. Бій ішов завзятий, нерівний, ішов і не переставав. Капелян нашого шпиталю, старенький священик-інвалід, три години молився перед дерев'яним хрестом і ввесь час просив: «Поможи їм, Христе, не дай марно погубити наші душі!» Ми молилися усі з ним. І тоді сталося чудо.

На підмогу прийшла з другої сторони Карпат велика група повстанців і, напавши на большевиків ззаду, прорвала перстень. Казав командир тієї групи, що вони нічого не знали про наше становище. Але прийшов до нього молодий юнак з запискою, в якій просилося помочі. Хто був цей юнак, звідкіля він прийшов та хто його послав, ми ніколи не дізналися. З нашої групи він не міг бути, бо ми були оточені. Тоді почали говорити про чудо. Я довго думала над цією подією і врешті прийшла до переконання, що коли Бог творив чуда в часах Старого Заповіту, чому не міг цього зробити в теперішні часи?

Влітку 1946 р. нашу групу розбили дощенту. Большевиків було в десять разів більше від наших. Тоді згинула в бою моя подруга Оля. Наш шпиталь був дуже добре захований у гірській великій ущелині й помимо докладних розшуків нас не найшли. Нас врятувалося вісім осіб. Шпитальний лікар, старенький священик, двоє інвалідів без одної руки, двоє без ока, один з виламаною щокою і я.

Три тижні ніхто до нас не навідувався, ми не знали, що діється довкола. Ми були без зв'язку. Це було ознакою, що про нас ніхто не знає. Харчі почали нам закінчуватися, хоч я розпоряджала ними дуже ощадно. Одного дня я зі страхом ствердила, що в нашій коморі залишилося всього півмішка борошна. Ще тиждень, і нам грозила голодова смерть, а зв'язку не було.

Тоді заявив нам наш о. Володимир, що він піде шукати зв'язку. Ми не здержували його, хоч ніхто з нас не вірив, що цей 77-літній, зі штивною ногою старець, дійде до мети. Від його відходу минуло ще два тижні. Бараболя скінчилася й ми вже два дні нічого не їли. Лікар, що був уродженцем Києва, глузував сам зі себе, кажучи, що людина від смерти ніде не може сховатися. Батьки його вмерли від голоду, а він втік у місто і врятувався, але після 13 років ця смерть прийшла за ним аж сюди.

Але цього ж таки полудня не смерть загостила до нас, а – зв'язковий, який приніс нам харчі, гроші й наказ іти на Захід. Отець Володимир таки добився до якоїсь групи і вислав нам поміч. Зараз наступного ранку ми вибралися в дорогу. Ми пройшли були вже шматок дороги, як я пригадала собі щось і повернулася. Лікар сердився на мене, казав, не поведеться нам у дорозі. Але нам повелося напрочуд добре. А те, за чим я вернулася, був дерев'яний хрест, який стільки разів рятував наш шпиталь. Хтозна, чи без цього хреста пройшли б ми були три кордони, вже тоді дуже добре бережені.

1 жовтня 1946 р. опинилися ми в англійській зоні Австрії. Там я розпрощалася зі своїми товаришами. Як я дісталася до Палестини, це вже не належить до теми моїх споминів. Ще мушу згадати про зустріч із моїм стареньким батьком, який, вислухавши моїх оповідань, запитав тремтячим голосом:

– Чи ти, може, вихристилася?

З цього питання я добре зрозуміла, що мій старозаконний батько легше переніс би вістку про мою смерть, як зміну релігії. А все ж і я часто роздумую над Христовою релігією, і з мого серця я не можу вигнати Христа, але я теж не мала сили бути вбивницею мого батька.

Опинившись у новій батьківщині, я пообіцяла собі поінформувати світ про українців та їхню геройську УПА. Нагода одначе довго не траплялася, я була сірою людиною, а таких світ не радо вислухує. Але тепер, коли стала я працювати в міністерстві й мій підпис відомий не одному дипломатові, я сповнюю свій обов'язок. Закінчуючи ці короткі спомини, звертаюся до свободолюбного світу й остерігаю його, щоб не легковажив собі українського питання, щоб не ставив його на другорядний плян. Бо тільки вільна Українська Держава буде запорукою і доказом справедливого миру в світі.

Стела КРЕНЦБАХ

Зберігаємо правопис авторки.

ПРОЕКТИ

НОВА УКРАЇНСЬКА РОДИНА

Глибокий аналіз світової історії засвідчує: успішно розвивалися лише ті нації, які забезпечували функціонування ефективної моделі власного самовідтворення.

У складній системі самовідтворення нації особливе місце належить родині.

Упродовж сотень років суспільні, економічні, політичні умови працювали проти української родини. Сучасний стан української родини не тільки робить проблемною близьку світлу перспективу нації, а становить загрозу безпеці нашої держави.

Робота на родину, робота з родиною, робота в родині вимагає значно більшого, ніж маємо сьогодні. Родина повинна стати пріоритетом загальнонаціональної політики.

Мета і завдання програми

Як складова моделі самовідтворення нації ця Програма повинна забезпечити підвищення ефективності цієї моделі.

Громадянина нової незалежної України повинна вирощувати й виховувати нова українська родина. Складність виховання нового українця в тому, що ми маємо відродити український дух, не позбуваючись самобутності, адаптувати його до умов нинішньої цивілізації, забезпечуючи постійний успіх України й українців у потугах світової конкуренції. Маємо створити таку родину й такі умови в родині, в яких народжуватимуться й виховуватимуться віддані Україні патріоти, сильні духом, тілом, інтелектом, знаннями, мудрістю, уміннями, здатні забезпечити як могутність держави, так і власне щастя.

З органічно єдиного комплексу завдань можна виділити:

- створення родинних і позародинних умов для одержання фізично, духовно, морально здорового потомства;
- фізично й морально здоровий спосіб життя в родинах;
- родинний добробут;
- загальнонаціональні, реґіональні, державні, громадські, економічні потуги до зміцнення гармонії: Україна – родина – людина.

Зміст і напрями роботи

Робота ведеться комплексно, взаємозв'язано й взаємозалежно. Умовно її можна поділити на навчально-виховну й практично забезпечувальну, а це:

- підготовка з раннього дитячого віку до повноцінного, функціонально ефективного родинного життя із забезпеченням відповідного фізичного стану, знань, умінь, навиків, запитів, бажань, духовних сил, морально-етичних критеріїв, переконань;
- система заходів щодо підготовки до створення молодої родини: виховання потреби створювати родину, народжувати й виховувати потомство; культура взаємостосунків, почуттів; психологічна й фізична гармонія; всебічна готовність до родинного життя, в тому числі вміння вести домашнє господарство.
- забезпечення родинних гараздів: мікроклімат – оптимальні взаємостосунки між подружжям, зі старшою ґенерацією, з дітьми, зріднею; культура стосунків із сусідами, громадою, трудовими колективами, в яких працюють батьки, зі школою та іншим середовищем, в якому перебуває дитина, з суспільством; економічне благополуччя; умови для самореалізації членів родини тощо;
- здоровий спосіб життя в родині;
- родина в громаді;
- загальнолюдські культурні, моральні й інші цінності й родина.

Цей документ – лише начерки Програми. Він може уточнюватися, коректуватися, деталізуватися чи доповнюватися окремими підпрограмами.

Принципи, методи і форми роботи

Комплексність, науковість, природовідповідність, максимальна самодостатність, історична наступність, реальна доступність, гармонійність загальноукраїнського, соціального, родинного, особистого, правдивість, християнська моральність, оптимістична спрямованість – основні принципи діяльності щодо реалізації Програми.

Методи й форми роботи мають органічно поєднувати народну практику, теоретичні й практичні надбання педагогіки, медицини, політології, мас-медіа, громадської, культурно-масової роботи, релігійної, лекційної пропаґанди, економічної діяльності, спортивно-оздоровчої роботи тощо.

Науково-методична робота повинна забезпечити існуючими й новими знаннями всіх, хто займається розробкою і впровадженням Програми. Особлива увага до відродження раціональних національних форм і методів родинного виховання, розробка на їхній базі нових і адаптація до національних умов світових досягнень науки і практики. Мережа підготовки педагогічних, соціальних, медичних, культурно-освітніх, фізкультурних кадрів для реалізації Програми. Атестація відповідних працівників згідно з окремо розробленими положеннями.

Пропаґанда має носити масований постійний характер, особливо активною повинна бути на початку впровадження Програми.

Навчальна робота. Поліпшення вивчення в рамках нині існуючих програм відповідних тем і введення нових на заняттях у дитячих садочках, школах, спеціальних середніх і вищих школах; спеціальні школи («мамина школа», «господарська школа», «родинна школа», «школа здоров'я», «родинна спортивна школа», «родинна музична школа», «бабусина школа» і т. ін.); курси при навчальних, культурно-освітніх закладах, церквах, органах реєстрації шлюбу, медичних закладах, лекційні курси для слухачів різного віку, соціального стану й підготовки, гуртки різного економічного й відпочинкового характеру; масово-видовищні заходи; цикли церковних проповідей, теле- і радіопередач, газетних і журнальних публікацій, листівок, буклетів, брошур, книжок, плакатів та інших засобів наочної аґітації; використання названих вище й інших форм роботи, спрямованих на значне підвищення загальної педагогічної культури, насамперед усіх, хто безпосередньо працює з дітьми й молоддю, батьками, хто працюватиме над розробкою й реалізацією цієї Програми; педагогічний і соціально-педагогічний патронат над родинами з дітьми, насамперед над тими, де є діти дошкільного віку, не охоплені дитячими закладами, розвиток мережі міні-садочків, у тому числі родинних, дитячих кімнат при видовищних закладах тощо. Створення спеціальних навчально-виховних закладів. Організація класів, курсів тощо в існуючих навчальних закладах різного підпорядкування. Особлива турбота про здібних дітей, про дітей-сиріт і позбавлених батьківської опіки, про дітей, що виховуються в неповних сім'ях і неблагополучних родинах.

Служба знайомств та інші форми роботи, пов'язані з полегшенням пошуків пари, з якою можна створити бажану родину.

Робота щодо всиновлення, організації сімейних дитячих будинків.

Видавнича діяльність і книготорґівля на засадах неприбутковості повинні забезпечити доступною друкованою продукцією відповідних тематик під грифом «Нова українська родина».

Поступовий перехід медицини на профілактичну роботу з використанням напрямків, форм і методів роботи, які забезпечували б здоровий спосіб життя в родинах; розробки оптимальних для різних соціальних верств з різними матеріальними можливостями, вікових груп, залежно від реґіону, пори року, можливостей і інших факторів раціонів харчування із балансуючими доповнювачами; розробка здорового режиму праці й відпочинку; заходи щодо поліпшення гігієни побуту; поліпшення медичного догляду за дітьми; розвиток шкільної медицини; диспансеризація дітей, молоді, жінок, чоловіків, подружжя дітородного віку, впровадження інституту родинних лікарів; консультативні пункти, телефони довіри, центри анонімного лікування органів генеративної системи; заходи, спрямовані на створення сприятливої психологічної обстановки в родинах, починаючи від визначення сумісності майбутнього подружжя перед шлюбом і відповідного навчання; культура інтимних стосунків і досягнення гармонійності; сучасні методи планування родини; запобігання шкідливим статевим стосункам, абортам; боротьба з пияцтвом, наркоманією, шкідливими звичками, інші заходи, спрямовані на здорове функціонування родини.

Підвищення фізичної культури: розвиток родинного спорту, масовий дитячий спорт, спортивно-оздоровчі заходи для людей різного віку, створення мережі спортивних майданчиків, залів, кімнат, допомога в забезпеченні відповідним інвентарем для занять спортом у квартирі, дворі, на дачі й використання для цього різних форм, в т. ч. мережі прокатних пунктів, екскурсійно-туристична робота з родинами.

Родина в економіці. Встановлення цивілізованих, на засадах української традиції, фінансово-матеріальних взаємостосунків у родині. Навчальна, інформаційна, матеріальна допомога родині, допомога у веденні господарства. Створення зразкових господарств різного напрямку, клубів на зразок «Відмінний господар», спілок взаємопомочі тощо, майстерень, організація підприємств, крамниць, прокатних пунктів і т. ін., укладання угод на відповідне обслуговування об'єктами економічної діяльності різних форм власності. Допомога малозабезпеченим родинам.

Виконавці

Виконавці цієї Програми – органи державної влади й місцевого самоврядування, заклади науки, освіти, медицини, культури, Церкви, спортивні, туристично-екскурсійні організації, товариство «Просвіта», дитячі, молодіжні, інші громадські організації, творчі спілки, усі, хто зацікавиться цими проблемами й виявить готовність працювати над ними.

Більшість робіт щодо виконання Програми виконуються в межах розширення службових обов'язків працівників відповідних служб і організацій, на громадських засадах. Разом з тим, у межах фінансових можливостей відповідні організації, установи тощо можуть приймати на постійну чи тимчасову роботу працівників для виконання Програми: вихователів педагогічного й соціально-педагогічного патронату, репетиторів, домашніх учителів, нянь-пестунок, юристів, операторів для обслуговування комп'ютерної техніки, програмістів, консультантів, керівників, лекторів шкіл, курсів, гуртків, журналістів, редакторів, інструкторів, менеджерів, аґентів, працівників технічного забезпечення.

Матеріально-технічне забезпечення

Заходи щодо розробки й виконання Програми фінансуються за рахунок Державного й місцевих бюджетів, пожертвувань юридичних і фізичних осіб, від господарської та інших видів діяльності створених у межах Програми підрозділів.

Органи державної влади й місцевого самоврядування роблять усе, що від них залежить, для того, щоб кошти, спрямовані на виконання Програми, не обкладалися податками й іншими зборами.

Органи державної влади і місцевого самоврядування сприяють матеріально-технічному забезпеченню виконання Програми: виділенням приміщень, транспорту, комп'ютерної техніки, інших засобів, заохоченням об'єктів економічної діяльності, відведенням ділянок землі, заохоченням працівників тощо.

Фінансово-господарська діяльність у рамках Програми носить прозорий характер.

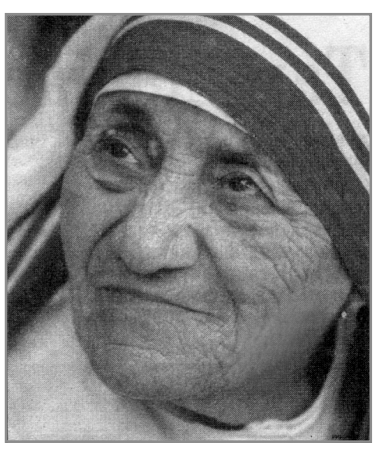
Кожен, хто вніс кошти на виконання Програми, в будь-який час може одержати інформацію про те, як вони використані. Кожен, хто вносить кошти на виконання Програми, має право пропонувати, на що конкретно їх спрямувати. Зі згоди тих, хто вносить пожертви, оприлюднюються його прізвище, сума пожертви та її спрямування.

Права авторів програми

Ця програма є інтелектуальною власністю її автора. Автор має право на оприлюднення авторства в процесі пропаґанди Програми та її реалізації. Користувач Програми та її виконавці зобов'язані оприлюднювати авторство. Такими ж правами користуються автори окремих розробок і проектів Програми.

ПРАВЕДНИКИ

СЛУЖИЛА БОГОВІ ТА ЛЮДЯМ

Цьогоріч християнський світ святкує 100-річчя монахині Матері Терези з Калькутти, яка своїм милосердям вразила світ.

Вона вміла любити оточуючих великою любов'ю Христа. Сьогодні нерідко можна почути навіть серед вірян нарікання на Церкву і тих, хто присвятив себе служінню Богові. Можливо ті, хто нарікає, не в змозі побачити красу й прихованість духовного подвигу, бо саме так він твориться. Але переконаний, що можна навести тисячі прикладів такого служіння Богові і людям. Найвиразнішим його взірцем, справжнім фахівцем у справах людської убогості була Мати Тереза. Вона йшла до тих, від кого відцурався світ, до людей спотворених та убогих, прокажених, знедолених, забутих.

Усе почалося 29 листопада 1928 року, коли вісімнадцятирічна албанська дівчина Аґнес залишила свою родину й відмовилися від спланованого майбутнього вчительки заради монастиря, а 24 травня 1937 року вона склала довічні обіти в Дарджилінзі в Індії. Сестра Марія Тереза (взяла собі ім'я святої Терези з Ліз'є) протягом 15 років викладала географію у вищому інституті святої Марії в Калькутті.

10 вересня 1946 року вона попросила настоятельку дозволити їй залишити орден і почати жити наодинці у найбідніших кварталах Калькутти. Започаткована нею у 1950 році конґреґація «Місіонерки милосердя» підбирає людей на вулицях міста, де вбогість сягає загрозливих масштабів... Один за одним відкриваються будинки для помираючих та прокажених, для небажаних дітей.

«Несіть Христа людям не словами, а своїм прикладом, розносячи скрізь аромат любові. Приймайте все, що Він вам дає, і віддайте те, чого Він вимагає від вас».

«Справжня святість полягає у тому, щоб виконувати Божу волю з усмішкою», – вчила вона своїх сестер.

Ця «маленька велика жінка», як колись назвав її папа римський, стала знаменитістю, з якою бажали познайомитися вбогі й заможні, королі й світові політики. Вона приходила до кожного потребуючого індуса, мусульманина, буддиста, християнина чи атеїста...

1979 року вона стала лауреатом Нобелівської премії миру. В епоху холодної війни Мати Тереза відкриває будинки допомоги навіть в Радянському Союзі й на Кубі...

Мати Тереза була переконана, що кожен повинен робити свою справу так, ніби все залежить від нього, і тільки потім можна все інше відати Богові.

Підготував
Михайло РУДКОВСЬКИЙ

ЗАПОВІДІ МАТЕРІ ТЕРЕЗИ

Так, люди непослідовні, нерозумні й егоїстичні. І все ж – люби їх!

Якщо ти робиш добро, люди звинуватять тебе у потаємній корисливості й себелюбстві. І все ж – твори добро!

Якщо тебе супроводжує успіх, ти наживаєш уявних і справжніх ворогів. І все ж – добивайся успіху!

Добро, зроблене тобою, завтра ж забудуть. І все ж – твори добро!

Щирість і відкритість зроблять тебе вразливим. І все ж – будь щирим і відкритим!

Те, що ти будував роками, може зруйнуватися в одну мить. І все ж – будуй!

Люди потребують допомоги, але вони ж стануть дорікати тобі за неї. І все ж – допомагай людям!

Віддай світові найкраще, що маєш, і натомість одержиш жорстокий удар. І все ж – віддай світові найкраще, що в тебе є!

ПРЕЗЕНТАЦІЇ

ШЛЯХ НА ВЕЛИКУ СЦЕНУ

Оксана Романюк народилася в Бурштині, закінчила гімназію і завжди співала. Пам'ятаю її перші успішні виступи в Івано-Франківську на конкурсі «Карпатські соловейки», «Таланти землі галицької», «Золотий тік», у концертах та урочистостях. Пісні у її виконанні завжди були яскравими, енергґетичними, їх завжди помічали.

Під час навчання у Бурштинському енергґетичному коледжі Оксана активніше почала займатися співом, співпрацюючи з бурштинським композитором-піснярем Ігорем Іванцівим. Завдяки підтримці коледжу побувала на відомих фестивалях «Чорноморські ігри», «Східний базар», «На хвилях Світязя», «Червона рута». Поєднуючи навчання в інституті мистецтв Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника та Галицькій академії, продовжує співати, даруючи свої пісні людям. Вчитель з вокалу доцент Галина Стасько задоволена своєю ученицею і бачить у ній великий вокальний потенціал. І хоча Оксана вже сьогодні магістр, народила донечку Христину, працює в Бурштинському клубі культури «Прометей», але завжди радиться і вчиться у своїх наставників у підборі репертуару для концертної програми і написанні пісень. Адже після народження донечки Оксана почала писати пісні – колискові, про кохання, про зміст життя.

І ось одного осіннього дня тендітна чорнявочка Оксана щиро запросила всіх до музично-драматичного театру на свято ліричної та естрадної пісні й музики. Вона вперше на цій сцені співала під оркестр «The best band», в якому працює її чоловік Богдан Ткачук. Проект, який представила Оксана Романюк-Ткачук, підготовлений за міжнародними стандартами, адже у світі дуже цінується живий звук, енергґетика і природність. І все це було на творчому звіті за десятиріччя виконавської діяльності Оксани Романюк-Ткачук – і чудовий спів, і живий звук, і неповторна енергґетика.

Любов ХУДИК

НАШІ ЗІРОЧКИ

НАЙМОЛОДША ЧЕМПІОНКА

Діана Остяк навчається у шостому класі в Коломийській ЗОШ № 1 ім. В. Стефаника. Та вона не лише добра учениця, а й провідна шахістка області, багаторазова переможниця чемпіонатів краю серед юнаків і дівчат. У 2009 році вона – чемпіонка області серед жінок, а вже цього року завоювала перше місце в області в бліц-шахах і друге – в класичних шахах.

Діана до своїх перемог іде змалку. Коли тато, пан Роман, навчив дівчинку гри в шахи, але через свою зайнятість не мав змоги з нею змагатись, тоді донечка навчила грати в шахи маму. І ось уже обоє шість років грають разом. Тепер в Діани два тренери: вдома – мама, пані Олена, а в Івано-Франківську – тренер ДСЮШ № 3, майстер ФІДЕ Ігор Кобилянський, який уже три з половиною роки готує юну надію на шахову корону світу до турнірів і чемпіонатів. А успіхи, слід сказати, значні. Уже в 2007 році Діаночка – призерка чемпіонату України серед дівчаток до 8 років, у 2009 році – срібний призер чемпіонату України серед дівчаток до 10 років, а в чемпіонаті Європи в Італії вона посіла 21 місце, в чемпіонаті ж України серед дівчаток до 16 років зайняла друге місце в «блискавичних шахах». Уже в 2010 році у складі команди української гімназії на Всеукраїнських змаганнях «Біла тура» в Запоріжжі займає особисте друге місце серед дівчаток і третє місце серед дівчат і юнаків до 16 років в швидкісних шахах.

Діана залюбки бере участь у Всеукраїнських шахових турнірах і набирає високі бали, граючи не тільки зі своїми віковими категоріями, але й з відомими майстрами. Приємно, що організатори знаходить кошти на проведення турнірів (правда, всюди їздити їм з мамою або І. Кобилянським доводиться за свій кошт). Але такі турніри як «Київська весна», «Різдвяне Мукачево», «Мукачівське літо», «Квітуча Яворівщина», «Миргород» дуже багато дали для формування досвіду й принесли спілкування, цікаві зустрічі з гросмейстерами. Діана навіть сама давала

Діана Остяк зі своїм тренером – майстром ФІДЕ Ігорем Кобилянським

в Коломиї сеанс одноразової гри з юними 40 шахістами і це їй сподобалося, а ще дівчинка дуже любить грати з дорослими шахістами (нещодавно грала з кандидатом у майстри спорту Мироном Зіничем з Богородчан і грали на рівних, та виграти ще не вдалось, бо бракує життєвого досвіду).

Недавно Діана повернулась з чемпіонату України, де посіла перше і третє місця серед дівчаток до 12 років і друге та третє місця серед дівчат до 14 років. Треба сказати, що й мама намагається не відставати від донечки і є бронзовим призером серед жінок у «блискавичних шахах». От якби знайшовся спонсор, або була постійна стипендія, щоб можна було частіше їздити на чемпіонати й турніри, бо там вдосконалюєш свої вміння, гартуєш спортивну волю і йдеш упевненіше до своєї мрії – стати чемпіонкою світу й заволодіти золотою короною, щоб про шахове Прикарпаття знали в цілому світі.

Хай здійснюються твої мрії, наша надіє, Діаночко.

Зорина ФЕРНЕГА

КРАЄЗНАВСТВО

СТОРІНКИ ІСТОРІЇ СЛОВА

Слово – не горобець: вискочило – не спіймаєш.
Народна мудрість

(Продовження. Поч. у №№ 43, 44)

УКРАЇНСЬКІ ЧАСОПИСИ ДОБИ УНР–ЗУНР (1918–1919)

«УКРАЇНСЬКИЙ ПЛАСТ» – місячник для української пластової молоді. Висвітлював питання літератури, науки, забав. Видавався у Станиславові 1922–1924 рр. філією Краєвого товариства охорони дітей і опіки над молоддю. Адміністратор – Іван Чепига. Відповідальний редактор – один із організаторів пластової молоді на Станиславівщині Осип Левицький (1922–1923), у 1924 р. – П. Сиротюк. Друкувався у друкарні Льва Данкевича.

«СЕЛЯНСЬКИЙ ПРАПОР» – тижневик. Політичний і економічний орган Українського народного союзу (УНС). Видавався у Станиславові від 5 липня 1925 р. до 4 березня 1928 р. Видавець і відповідальний редактор – Іван Стовп'юк. Редактор – В. Балагутрак.

«UKRAINA STELO» («ЗОРЯ УКРАЇНИ») – неперіодичний часопис. Видавався у Станиславові у 20-их роках. Видавець – проф. Іван Чепига (вул. Липова, 76).

«ЗОЗУЛЯ» – пластовий журнал, видавався у Станиславові у 1920–1924 рр.

«СКАЛА» – часопис, орган релігійного товариства «Скала». Видавався у Станиславові греко-католицьким єпископатом у 20-их роках.

«ПОКУТСЬКЕ СЛОВО» – політичний, культурно-освітній і господарський часопис. Поновив своє видання (до Першої світової війни видавався у Коломиї) з 1 жовтня 1926 р. до 1927 р. у Коломиї – Станиславові. Головний редактор – Антін Крушельницький. Відповідальний редактор – Л. Могильницький. Адміністрація і редакція: м. Коломия, Народний дім. Редакційний відділ для Станиславівщини – м. Станиславів, вул. Голуховського, 20.

«НАША ПРАВДА» – безпартійний часопис, присвячений культурно-освітнім, економічним, церковним справам. Видавався у Станиславові 1926 р.

«ГРОМАДСЬКІ ВІСТІ» – часопис, за самовизначенням, «українського працюючого народу». Орган Української радикальної партії. Тижневик. Виходив у Станиславові з 11 грудня 1927 р. Видавець і редактор – Кирило Трильовський.

«УКРАЇНСЬКИЙ СЕЛЯНСЬКИЙ КОНҐРЕС» – газета-однодневка, присвячена з'їздові Партії хліборобів (II-го Селянського конґресу), що відбувся у Львові 25 грудня 1927 р. Видана у Станиславові.

«НОВЕ СЛОВО» – тижневик москвофільського спрямування. Висвітлював справи політичні, економічні та культурні. Видавався у Станиславові в 1928–1929 рр. Видавець і відповідальний секретар – Євстахій Бурдяк.

«ВІСНИК ПОВІТОВОГО СОЮЗУ КООПЕРАТИВ У СТАНИСЛАВОВІ» – місячник. Виходив у Станиславові у 1929–1930 рр. Редактор – О. Дяків.

«УКРАЇНСЬКА РЕФОРМАЦІЯ» – релігійно-освітній часопис. Спочатку (з 1928 р.) виходив у Львові, а з 1929 р. як місячник – у Станиславові. З 1931 р. – у Коломиї як двотижневик. Орган Української євангельсько реформованої Церкви.

«ДОБРИЙ ПАСТОР» – квартальник, присвячений душпастирським і церковним справам і проблемам науки й культури. Виходив у Станиславові у 1931–1939 рр. з фінансовою допомогою ординарів, професорів духовної семінарії Станиславова і Перемишля. Видавці: о. А. Бойчук, о. О. Орський. Головні редактори: о. Т. Галущинський (1931–1936), о. І. Луб (1936–1939) (Див.: Енциклопедія Українознавства, Львів, 1993, Т. 2, с. 552).

«ПРОЗРИ» – двотижневик, часопис Євангельської віри. Виходив у Станиславові від 1931 р. Відповідальний редактор – пастор Теодор Ярчук.

«СТЯГ» – місячник, часопис протестантського Євангельсько-лютеранського напрямку. Виходив у Станиславові від 1 березня 1932 р. до 1939 р. Відповідальний редактор – пастор Теодор Ярчук.

«ФАХОВИЙ ВІСТНИК» – економічно-освітній двотижневик. Орган філії Товариства українських ремісників, промисловців і торговців «Зоря» за головування Северина Софрона Снігуровича. Виходив у Станиславові від 15 вересня 1932 р. до 1 квітня 1933 р. Голова редакційної колеґії – Василь Кушнір. Начальний редактор – Іван Ставничий. Співпрацював з часописом Теофіль Окуневський.

«ДРУЖНЄ СЛОВО» – місячний журнал середньошкільної молоді. Виходив у Станиславові з 1 листопада 1932 р. до квітня 1933 р. Видавала начальна старшина самоврядної шкільної громади Станиславівської української державної гімназії. Редаґувала колеґія. Відповідальний редактор – Осип Сорохтей.

«НОВИЙ СВІТ» – місячник, присвячений духовному розвитку дітей. Виходив у Станиславові у 1932–1934 рр.

«ПІЗНАЙ РІДНИЙ ПРОМИСЕЛ» – часопис-однодніжка, орган окружного Союзу українських кооператорів, який у 1932–1934 рр. видавав газету в Станиславові.

Володимир МОРОЗЮК,
член Національної спілки письменників України

(Далі буде)

ЛЮБИ І ЗНАЙ СВІЙ РІДНИЙ КРАЙ...

КАЛЕНДАР ПРОСВІТЯНИНА
грудень

1 ГРУДНЯ

80 років від дня народження **Романа Федоріва** (1930–2001), відомого українського письменника, уродженця с. Братківці Тисменицького району.

5 ГРУДНЯ

130 років від дня народження **Михайла Ганушевського** (1880–1962), греко-католицького священика і громадського діяча.

75 років від дня народження **Сергія Сандюка** (1935), івано-франківського художника, члена Національної спілки художників України.

55 років від дня народження **Михайла Андрусяка** (1955), письменника, журналіста, публіциста, краєзнавця, засновника Коломийського видавничо-поліграфічного товариства «Вік», перекладача з німецької та англійської мов, автора трилогії «Брати грому», «Брати вогню», «Брати просторів», уродженця с. Вербівці Городенківського району.

9 ГРУДНЯ

85 років від дня народження патріарха **Володимира** (Василя Романюка) (1925–1995), уродженця с. Химчин Косівського району.

10 ГРУДНЯ

190 років від дня народження **Олекси Бахматюка** (1820–1882), гуцульського гончара, уродженця м. Косів.

110 років від дня народження **Яна Бжози** (1900–1971), польського письменника й перекладача, який писав про гуцулів.

60 років від дня народження **Ярослава Треф'яка** (1950), історика, краєзнавця, кандидата педагогічних наук, уродженця с. Манява Богородчанського району.

11 ГРУДНЯ

120 років від дня народження **Миколи Матіїва-Мельника** (1890–1947), педагога, галицько-українського письменника, автора збірок новел «По той бік греблі», «За рідне гніздо», «Крізь дим і згарь», «На чорній дорозі», уродженця с-ща Яблунів Косівського району.

12 ГРУДНЯ

120 років від дня народження **Андрія Мельника** (1890–1964), інженера, полковника УСС, голови Проводу ОУН, політичного в'язня.

105 років від дня народження **Менеса Шпербера** (1905–1984), відомого австрійського письменника, уродженця с-ща Заболотів.

13 ГРУДНЯ

70 років від дня народження **Любові Сорохтей** (1940), лікарки, яка очолювала обласну організацію Союзу українок.

17 ГРУДНЯ

140 років від дня народження **Андрія Алискевича** (1870), педагога, організатора освіти, автора підручників з німецької мови та праць з німецької діалектології, члена Української Національної Ради ЗУНР, уродженця с. Залуква Галицького району.

125 років від дня народження **Миколи Саєвича** (1885–1944), громадського та наукового діяча Галичини.

18 ГРУДНЯ

115 років від дня народження **Адама Лисаковського** (1895–1952), книгознавця, директора бібліотеки Віленського університету (Польща), уродженця м. Станиславів (тепер – Івано-Франківськ).

22 ГРУДНЯ

85 років від дня народження **Романа Барана** (1925–2004), українського фотохудожника-портретиста, члена Спілки фотохудожників України, розробника оригінального прийому фотографічного вираження – «колаж у портреті», уродженця м. Снятин.

28 ГРУДНЯ

105 років від дня народження **Івана Білинкевича** (1905–1996), краєзнавця, просвітнього та громадського діяча, дослідника життя і творчості Івана Франка, уродженця м. Коломия.

50 років від дня народження **Василя Лапчинського** (1960), педагога, автора книги «Падолист», уродженця с. Рунґури Коломийського району.

31 ГРУДНЯ

165 років від дня народження **Марка Мурави (Сильвестра Лепкого)** (1845–1901), батька Богдана і Левка Лепких, автора популярних книжок, збірки поезій «Книжка горя».

Підготував Петро АРСЕНИЧ